

Dr hab. Joanna Marcinkowska, prof. AMP
Dziedzina: sztuka
Dyscyplina : sztuka muzyczna
Adres do korespondencji:
ul. Święty Marcin 87
61-808 Poznań

Poznań, 05. 03. 2023 r.

R E C E N Z J A

pracy doktorskiej mgr Xueer Sun

przygotowanej w ramach postępowania w sprawie nadania stopnia doktora sztuki
w dziedzinie *sztuki*, w dyscyplinie artystycznej: *sztuki muzyczne*

Zleceniodawca recenzji :

Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku. Zlecenie podjęte w związku z pismem Przewodniczącej Rady Dyscypliny Artystycznej, Pani dr hab. Moniki Karwaszewskiej, z dnia 2 stycznia 2023 r., informującym mnie o Uchwale Senatu Akademii Muzycznej im. S. Moniuszki w Gdańsku 73/2022 z dnia 30 maja 2022r., na mocy której Rada Dyscypliny Artystycznej powierzyła mi rolę recenzenta rozprawy doktorskiej w postępowaniu doktorskim Pani mgr Xueer Sun. Postępowanie to zostało wszczęte w dniu 30 czerwca 2020 r. na podstawie wniosku o wyznaczenie promotora, na mocy art. 179 ust. 7 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. *Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*. Do pisma zlecającego mi sporządzenie recenzji zostało dołączone - w związku z art.187 ust. 3 i 4 ustawy – dzieło artystyczne utrwalone na nośniku elektronicznym pt.: „**Inspiracje kulturą chińską w zachodniej muzyce fortepianowej i kameralnej XX wieku**”, opatrzone opisem w języku polskim i angielskim.

Ocena pracy doktorskiej :

Praca doktorska Pani mgr Xueer Sun pt. : „**Inspiracje kulturą chińską w zachodniej muzyce fortepianowej i kameralnej XX wieku**”, składa się z dzieła artystycznego oraz jego opisu. Dziełem artystycznym jest zarejestrowane na płycie CD wykonanie następujących cykli utworów :

Aleksandr Czeriepnin - *Five Concert Studies op. 52 (na fortepian solo)*

Abram Chasins - *Three Chinese Pieces (na fortepian solo)*

Morton Gould - *Pieces of China (na fortepian solo)*

Aleksandr Czeriepnin - *Seven Songs on Chinese Poems op.71 (na głos i fortepian)*

Realizator nagrania : Piotr Rodak.

Nagrania dokonano na fortepianie marki Steinway & Sons w Sali Koncertowej Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku (styczeń 2022).

Wykonawcy:

Xueer Sun - fortepian

Zofia Kotlicka-Wiesztorft - sopran

Przedstawione przez Doktorantkę dzieło artystyczne jest przedsięwzięciem szczególnym i bardzo ambitnym. Dotyczy zagadnień związanych z wykonawstwem utworów autorstwa kompozytorów europejskich, dla których punktem odniesienia była muzyka chińska. Już w samej intencji jest to założenie bardzo oryginalne o ogromnych walorach poznawczych, zwłaszcza dla odbiorców wychowanych w kulturze zachodniej, a w szczególności w europejskiej kulturze śródziemnomorskiej. Znamiennym jest, że Doktorantka wybrała jako przykłady utworów inspirowanych kulturą chińską, kompozycje XX-wiecznych kompozytorów Zachodu (używając nomenklatury Doktorantki), choć przykłady wpływów muzyki chińskiej można odnotować w wielu kompozycjach znacznie wcześniejszych. Wydaje się to o tyle uzasadnione, jako że właśnie w XX wieku, szczególnie od lat trzydziestych tegoż stulecia, nastąpiła szczególna intensyfikacja badań nad kulturą chińską, w tym także i chińską muzyką.

W pracy doktorskiej w zakresie sztuki muzycznej, dzieło artystyczne stanowi oczywistą jedność z jego opisem. Opisem, który werbalizuje zagadnienia wykonawcze rozwiązywane w dziele artystycznym, objaśnia, a więc interpretuje kompozycje wchodzące w skład dzieła.

W przypadku pracy Pani Xueer Sun znaczenie opisu nabiera szczególnej wagi, chociażby ze względu na specyfikę kultury Dalekiego Wschodu. Pozwala lepiej zrozumieć samo dzieło, dobór kompozytorskich środków wyrazu muzycznego dla osiągnięcia zamierzonego brzmienia i rodzaju emocjonalności. Pozwala także zrozumieć i ocenić dobór pianistycznych środków wyrazu muzycznego pozwalających na realizację zamysłu twórczego kompozytora.

Doktorantka w bardzo szerokim kontekście ukazuje środki wyrazu muzycznego, a w szczególności brzmienie i specyficzną ekspresję utworów, składających się na dzieło artystyczne. Na wspomniany „szeroki kontekst” składają się głównie takie zagadnienia, jak omówienie specyfiki chińskiej kultury, zarówno filozoficznej, materialnej jak i niematerialnej, do której można zaliczyć różne rodzaje sztuk, jak rytualno-muzyczną, operowa, sztukę tańca, dramat, a także malarstwo, sztukę ceramiczną czy architekturę.

Jak pisze Doktorantka, „Skala pentatoniczna, melodia monofoniczna, stosunkowo prosta struktura repertuaru, delikatna koncepcja artystyczna, piękna barwa, ukryta ekspresja emocjonalna, harmonijne efekty dźwiękowe... czynniki te, w istocie przynależne do tradycyjnej muzyki chińskiej, składają się również na odbiór tej muzyki przez część zachodnich kompozytorów w XX wieku. Kiedy kompozytorzy ci tworzą, starają się być jak najbliżej chińskich form sztuki i tradycyjnej muzyki oraz prezentować na fortepianie artystyczne formy idei społecznych i kulturowych.” Te słowa Doktorantki, choć tego nie pisze wprost, określają cechy idiomu muzyki chińskiej w percepcji tej muzyki przez muzyków Zachodu. Dodam jeszcze taką cechę, jak ostinatowe struktury imitacyjne, co w połączeniu z rezygnacją z kreski taktowej określa charakterystyczną swobodę metryczną. Wszystkie te wyżej opisane elementy fakturalne w połączeniu z brzmieniową inspiracją narodowych instrumentów strunowych, ale także śpiewu, instrumentów dętych i perkusyjnych, znajdują swoje odzwierciedlenie w przedstawionej przez Doktorantkę interpretacji utworów składających się na dzieło artystyczne.

Po wysłuchaniu utworów składających się na dzieło artystyczne mogłam z przyjemnością skonstatować, że Doktorantka dysponuje pianistycznymi i muzycznymi umiejętnościami w stopniu pozwalającym sprostać wszystkim interpretacyjnym trudnościom. Uważam za w pełni trafny dobór utworów dzieła artystycznego, mogący w najlepszy sposób zobrazować zagadnienie, o którym mowa w tytule pracy doktorskiej. Także wykonanie przez Doktorantkę wszystkich pozycji dzieła zasługuje na pełne uznanie. Szczególnie pozytywne wrażenie wywarła na mnie kompozycja i jej wykonanie *Pięć etud koncertowych na fortepian* op. 52 Aleksandra Czeriepnina. Ale przecież i pozostałe utwory dzieła artystycznego są interesujące, zarówno pod względem twórczym, jak i wykonawczym i w pełni wpisują się w koncepcję

pracy Doktorantki. Trudno jednak nie odnotować pewnego mankamentu, mającego wpływ na wrażenie artystyczne przy odbiorze wykonywanego dzieła, a mianowicie nie najlepsze przygotowanie fortepianu w zakresie czystości stroju.

Sam opis dzieła artystycznego budzi uznanie nie tylko ze względów, o których pisałam wyżej, ale także ze względu na dużą dociekliwość i skrupulatność w analizie i odczytaniu w pełni intencji twórczych kompozytorów. Wartością dodatkową Opisu, wzbogacającą przekazaną w nim wiedzę o muzyce chińskiej, jest Aneks, zawierający listę fortepianowych pozycji solowych i kameralnych, pozostających pod wpływem kultury chińskiej od XX wieku. Nie da się przecenić wartości poznawczych, które przynosi z sobą recenzowana praca doktorska. Z pewnością przyczyni się do szerszego rozpropagowania muzyki chińskiej i utworów nią inspirowanych. Wpisuje się to z pewnością w ideę pracy doktorskiej, w której element odkrywczości jest jednym z podstawowych walorów.

Konkluzja

W świetle tego co powyżej, stwierdzam, że Pani mgr Xueer Sun w swej pracy doktorskiej pod tytułem : „**Inspiracje kulturą chińską w zachodniej muzyce fortepianowej i kameralnej XX wieku**”, składającej się z dzieła artystycznego, którym jest zarejestrowane na płycie CD wykonanie następujących cykli utworów :

Aleksandr Czeriepnin - *Five Concert Studies op. 52 (na fortepian solo)*

Abram Chasins - *Three Chinese Pieces (na fortepian solo)*

Morton Gould - *Pieces of China (na fortepian solo)*

Aleksandr Czeriepnin - *Seven Songs on Chinese Poems op.71 (na głos i fortepian)*

oraz opisu tego dzieła, zaprezentowała oryginalne rozwiązanie problemu artystycznego i wykazała się wysokimi umiejętnościami oraz wiedzą teoretyczną w dziedzinie sztuki, dyscyplinie artystycznej sztuka muzyczna. Uważam, że Kandydatka posiada w pełni umiejętność prowadzenia samodzielnej pracy artystycznej i spełnia wymagania określone w art. 187 ustawy z dnia 28 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Pracę doktorską Pani mgr Xueer Sun przyjmuję.

Dr hab. Joanna Marcinkowska, prof. AMP